

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones disputationum de Jndulge[n]tiarum virtute F. Martini Lvther Avgvstiniani Vittenbergensis

Luther, Martin

[Wittenberg], 1518

VD16 L 5787

Con: XXVI. Optime facit Papa q[...] p[otes]tate clavis (qua[m] nullam
habet) Sed p[er] modu[m] suffragii/ dat[...] remissione[m]

urn:nbn:de:hbz:466:1-32315

Cessent interim temerarij suorum somniorum assertores. Ego dubito & disputo, an hinc potestatem iurisdictionis in purgatorium. Et quum hucusque lego & video, teneo negatiuam: paratus tenere affirmatiuam, postquam ecclesie sic placuerit. Interim hic loquor de potestate uirum non iurum, de potestate operandi, non imperandi: ut sit sensus, Papa nullam quidem habet potestatem in purgatorium, sicut nec ullus alius Pontifex. Si autem habet aliquam, talem certe habet, qualem sit & inferioribus participata. Hæc autem est, qua Papa & quilibet Christianus potest suffragari, orare, ieiunare, &c. per animabus defunctis Papa generaliter, Episcopus particulariter, Christianus individualiter. Patet itaque conclusio uerissima. Sicut enim Papa una cum tota ecclesia suffragatur animabus (quale fit in die omnium animarum) Ita quilibet Episcopus cum sua dioecesi id facere potest sicut fit in diebus, quos uocant corporis) & Curatus in sua parochia (sicut fit in exequiis & annis uersarijs) Et quilibet Christianus in sua deuotione. Aut ergo nega, suffragium esse intercessionem, aut concede quilibet potestatem cum suis subiectis posse suffragari animabus. Hæc igitur puto non esse tam dubia, quam sunt audaces illi sermones de iurisdictione Ecclesie in purgatorium.

CON: XXVI.

Optime facit Papa quod non potestate clauis (quam nullam habet) Sed per modum suffragii/dat animabus remissionem

Non credo necessarium, iterum pretestari quid disputem, aut quid asseram, Sed cum non seculo sint tam zelosi hereticæ prauitatis inquisitores, ut Christianissime catholicos, ut conentur ad hæresim adigere, oportunum fuerit super singulis syllabis pretestari. Nam quid aliud fecerint Ioan: Picus Mirandulanus, Lau: Val: Perus Rauen: Ioan: Vesalia, & nouissime diebus istis Ioannes Reuchlin, atque Iacobus Stapuleus, ut inuiti cogereantur, & bene sentiendo, male sentire, non facile uiderim, nisi quod omiserint forte pretestationem super singulis (ut dixi) syllabis, tanta est hodie in Ecclesia puerorum & effeminatorum tyrannis. Itaque pretestor de nouo, duo in ista conclusione me facturum. Primum, de potestate clauis in purgatorium disputare, & negatiuam probare donec alius affirmatiuam melius probet. Secundo, de modo illo suffragii inquirere.

Primum pro sic.

Primo, per illam uulgatam Hostienensium rationem, uidelicet, Si clauis ad purgatorium extendere, possent euacuare purgatorium, Atque crudelis esset Papa quod non euacuat purgatorium.

H

Hic soluit sic, Papa p̄r, sed non debet euacuare, nisi sub-
iusta cā & rationabilis, ne aduers⁹ iusticiā diuinā temere agat.
Hanc frigidā & oscitantē solutionē, vix puto, p̄ferret, nisi vel
non aduenteret, quid loquūtur, vel inger vitulos marinos p̄-
fundissime stertentes: se loqui arbitrent. Ita fit, vt ex vno ab-
surdo dato, plura sequāt. Et vt ille ait, Septem mēdacijs ege-
vnu mendaciū, vt verū videatur.

Igitur argumentū vix potuit robustius firmari, q̄ tali so-
lutione. Querimus enī, q̄ tandē nomen erit huius causæ ra-
tionabilis. Constat autē, q̄ vel p̄ bello contra infideles, vel p̄
structura sacra, aut communi: aliaue necessitate huius vitæ, in-
dulgentiæ donātur. Sed nulla illarū tanta est, quin incompa-
biliter maior sit Charitas, iustior & rationabilior. Si itaq; iustis-
tia diuina non offenditur, si p̄pter corpora deliū, & res eorum
tuerenda, aut p̄pter inaniatas fabricas, aut vsum huius corrupti-
bilis vitæ breuissimū, remittuntur tot, quot voluerit (etiam si
oēs in eo numero comprehendis, vt sic etiā euacuetur purgato-
riū) q̄to magis non offenditur, si pro sancta charitate redimāt
oēs. Nisi forte iusticia diuina, tam est iniqua, aut forte melans
colica, vt plus faueat Charitati in corpora & pecunias viuentiū, q̄
in anias tam egenas, exhibet. Maxim⁹ cū tāta res sit, succurrere
animabus: vt fidelib⁹ debeant malle seruire Turcis & corporaliter
occuldi, q̄ anias non redimi. Si ergo p̄pter id q̄ minus est, in-
finitas, & forte per hoc ip̄m oēs redimct: cur non & p̄pter id
q̄ maximū est (.i. Charitatē)? Hic tamē ego illis angustia
clausis consiliū dederim, vt dicant causam rationabilem nullā
esse posse, vt sic secure elabātur huic obiectioni. Et ita si Papa
possit, quo ad se, non tamē p̄r, quo ad causam, quæ non esse
potest.

Secundo, ip̄e stilus Papæ idem p̄bat, in quo d̄r, de iniun-
ctis poenitētijs, Manifestū est autē q̄ tantū donat, q̄ tū sonat, &
eo modo donat, quo sonat, vt sic Ep̄us. xl. Card: c. dies de i-
iunctis poenitētijs. Ita Papa prorsus oēs plenarij dies de eisdē
iniunctis relaxat, sed purgatorij poenas nulla claus iniūxit.
Hic vero bellus quidā somnator sic fabulatur. Q̄ n̄ Papa d̄r
cit, damus indulgētijs oīm peccatorū, de p̄nia iniūcta, intelli-
gitur de poena imposta per sacerdotē, Q̄ n̄ autē dicit, damus in-
dulgētijs oīm peccatorū, de quib⁹ contriti & confessi fuerit,
tunc non remittunt̄ oblita vel ignorata. Q̄ n̄ vero dicit, dam⁹

remissionē oīm peccatorū, tunc euolaret, si moreretur. Et sic in
manu Papæ est, q̄s uole saluare, o furor. Vide p̄nunciatōrē
hunc q̄ secure allerit, ac si oraculum ederet, Cui si dicerem, ob-
secro te vnde p̄babo hęc, si fuero iūssuratio nē reddere hui⁹
fidei; fortasse noua alia finger mendacia, quib⁹ illa priora sta-
tuat magna maioribus. Infelices Christiani qui coguntur oīa
audire, quęcūq; tandē nugari libuit ineptissimis hominibus.
Ac si non haberemus ip̄am scripturā: quā p̄cipiente Christo,
populum doceremus, & tritici mensurā: non lapparū & tri-
bulorū cahos, illi distribueremus. Inter cętera portentosa: quę
hic suauissimus author fingit, id q̄q; nobis aude persuadere:
q̄ in manu Papæ sit remittere: vel non remittere ignorata vel
oblita: quasi non sciat vniuersa Ecclesia; q̄ post omnem solu-
tionem Papę, cunctis fidelibus restet dicere, Delicta quis intel-
ligit, ab occultis mōis munda me dñe. Et qđ etiā bona opera
nostra, cum Iob vereri oporteat, ne inueniantur apud deum
horrenda p̄ctā. At Clauis Ecclesię, bona opa: si sint mala corā
deo nec ne: nescit, nec iudicat, multo minus remittit. Sed o
procedit eius somnū, ex laboriosa illa & inutili arte confitēdi:
imo desperandi & perdendi anias, quā hucusq; docti sumus
arenam numerare, i. singula p̄ctā discutere, colligere, atq; p̄o-
derare, ad faciendā conuersionē. Qđ cū fecerimus, sit vt refris-
cemus, vel concupisctias vel odia, p̄teritorū memoria: & dū
conterimur de p̄teritis: noue peccemus. Aut certe si fiat optia
conuictio, sit tātūm odo violēta, tristis, mereq; factitia de mentis
pœnarum simulata dūtaxat, Sic em̄ docemur peccata conteri
i. ad impossibile, vel ad peius, conari. Cum vera conuictio
sit incipiēda a benignitate & beneficijs dei, p̄sertim a vulner-
ibus Christi, vt homo ad sui ingratiudinē primo veniat ex
intuitu diuine bonitatis, & ex illa i odiū sui, ac amorē benig-
nitatis dei. Tum fluent lachrymę, & odiet seipm ex corde, cis-
tra tñ desperationē. Tū odiet p̄ctm, non propter pœnam, sed
p̄pter intuitum bonitatis dei: quā inspecta conseruatur, ne de-
spere, & sese ardentissime odiat, etiā cum gaudio. Sic dū fuerit
vnius peccati vera conuictio: oīm simul erit. Sic Ps. ij. Ignoras
qđ benignitas dei te ad p̄niam adducit? O q̄ multi id ignorat
sancte Paule, etiā aliorū Magistri. Sic i Numeris legim⁹ Filios
Israel non fuisse a serpētib⁹ suis ignitis liberatos p̄ intuitum &
horrorē eorū, sed potius auerso intuitu ab eis & ad serpentem
Aeneū, i. Ch̄m) cōuerso. Itē & ab Aegyptijs visis territi sunt,
Hij

sed d. no eis dorso, mare transeuntes saluati sunt. Ita sunt p. & a
nra in vulnerato Christo, magis q̄ in nra consciētia tractāda:
Ille em̄ mortuus fuit: hic viuunt, Alioquin si illorū carnificia
seruāda ē, fieret, vt si quis subito ad m. Gr̄e rapere: non possit
saluari: quia non habet tēpus colligendi p. & a. Sed hnt qd̄ hic
dicunt.

Quare ad commentū illius Cōmentatoris: dicit p̄r, In om̄i
remissione summi Pontificis: p̄sertim illa publica & corā Ec-
clesia (vt fit in venijs) debet subintelligi ista clausula, de iniū-
ctis poenitētijs, siue sint p. & a. oblita: siue ignorata. Hæc em̄ ad
forum ecclesie non pertinent.

Offū est aut̄ istud pelagus sermonum (vt mihi videtur) ex
quadā incuria inspiciendę originis indulgentiarū: Nā tūc t̄pis
quī vigeant Canones p̄niales, magnum erat relaxare. iij. dies.
post hoc ceperunt centū dari: dein de m̄se dies, tandē multa
milia dierū, & anni, & annorū: centenaria & millenaria: Sic em̄
paulatim p̄cessit maior, ac maior largitas veniarū Post hæc,
ceperit, septima pars oīm peccatorū remitti. Deinde tertia pars,
Nouissime dimidta pars, ac h̄ p̄ueniū est ad plenariā remissio-
nem oīm peccatorū: vt satis p̄t videri adhuc in stationibus
vrbis Romæ. Q. si in primis gradibus intelligitur p̄nia iniū-
ctā: certe & in plenaria remissione intelligēda est.

¶ Tercio iterū sūm̄s Pape, dicētis, p̄ m̄ dū suffragij. Oportet
em̄ diuersum eē modū suffragij, a modo p̄tatis. Q. si ip̄i Pape:
(sicut debemus) plus credemus: q̄ illis & nobis ip̄is: paret nullā
p̄tatem, sed suffragij valere in purgatorij. Tutius ē mihi cum
Papa sentire: q̄ eē illis, Papa nō arrogat sibi p̄tatem, sed suffra-
gij sibi v̄dicat. Et satis miror, qua fiducia illi contra exp̄ssam
phibitionē, e. Cum ex eo, plus audeant p̄dicare: q̄ in lris Pape
continentur, eī suffragij modus ibi solū contineat. Q. si licet
telligunt. Non habet p̄tatem quidē iurisdictionis in purgato-
rij, Sed tū habet p̄tatem Clauis applicandi suffragia in illud.

¶ Hic dico & ego, q̄ hoc nen̄o negat, potestas applicandi siue
suffragia siue satisfactiones siue laudes dei: prorsus ē in manu
summi Pontificis. Verū illa p̄tās sic sit solius Pape, vt non
eā aliorū pontificū sit, vt concludit: dicitur est, vel quid ego
nondū intelligo in isto modo applicationis, in secunda p̄tē
hū conclusionis dicit, Interim hanc primā p̄sequamur.

¶ Quarto, & oīm fortissime Christus non ambiguit, sed cla-
ris, apertis, rotundis v̄bis dicit, Quodcūq; ligaueris sup̄ terrā,
ligatū erit & in cęlis. Et quodcūq; solueris sup̄ terrā, solutū erit

& in cælis, Non frustra adiecit sup̄ terrā, Alioquin nisi refrin-
gere voluisset potestatem Clauis, satis fuerat dixisse, Quodcumq;
solueris, solutū erit. Aut ergo Christus, vt nugator, superfluit
verbis; aut potestas Clauis solūmodo super terrā. Sed hic o-
bone deus, q̄ prompta ē quorundā superstitio, qui sine scitu
& sine voluntate Papæ, volunt in hijs verbis potestatem ei dare,
vbi ipse suffragium sibi vsurpat dūtaxat. Et cum sentirent hæc
verba Christi, sibi fortiter resistere & errorē confutare, non id
egerunt, vt erroris patrociniū desererent, & verbis Christi incor-
ruptis sensum suū accommodarent, Sed e contra, vba eius sensui
suo corrupto accomodāt, & torquent, dicentes, Illud, Super
terrā, potest dupliciter construi, Vno modo vt ad solutū. Alio
modo, vt ad soluendū pertineat, Et primo modo esse Chri-
m intelligendū, scz Quodcumq; Petrus dū fuerit super terrā, sol-
uerit, solutū erit & in cælis. Volentes forte, q̄ & si diabolū sol-
ueret (modo ipse soluens super terrā sit) solutus erit in celo, Nā
qui dicit, Quodcumq;, & nihil addit, quo refrigat, omnia certe
solubilia esse ostendit. Nescio quibus verbis hanc rudē & ins-
ulsam superstitiōē, imo temeritatē in se fer, Hieronymiano
stomacho & eloquio, dignus hic erat auctor, vt sanctoꝝ ver-
boꝝ Christi, tam audax violentia & corruptio vindicaretur.
Et vt omittā grāmaticam, quæ vel sola potuit eos docere, non
posse hunc eorū sensum istis verbis stare, sed magis nouas dia-
lecticas, q̄ verā sequunt grāmaticā.

Videntur isti eousq; sapuisse, quasi Christus timuerit: ne
quā talis Petrus vel Papa foret. Qui & mortuus vellet ligare &
soluere, & ideo necessariū eis fuerit, tā insignē mortuoꝝ pontis-
ficū ambitio nē & tyrannidē puenire ac phibere, ne ligent aut
ligant, nisi dum fuerint in vita & super terrā. Et forte (vt tam
digno scrip: interpretē digne laudamus) nec sine causa sic ti-
muit Christus? Itā videlicet aliquā contingeret, vt mortuus ponti-
fex aliquid ligaret, & suus successor viuus, idē solueret, Tū
fieret magnus error in celo, & Christus anxius ignoraret, cui
illorū approbaret officiū, vt qui temere permisisset vtriusq; idē
officiū: nec addiderit super terrā, vt mortuus compesceretur.
Si em̄ ita non sapiunt: Quid æstuant: quid laborant ostens-
dere, Quod super terram: ad soluendū pertinet. Ecce o vere au-
reum opusculū, Aurei doctoris, & aureis lris dignissimum: &
ne nihil non sit aureū, aureis discipulis tradendū, illis videlicet,
de quibus dicit Simulachra gentiū aurū & argētū, oculos ha-
bentia & non videntia &c. Recta via isti incedunt, contra

Christū, Christuseū ideo addidit sup̄ terrā, ne Pontifex, qui non p̄, nisi super terrā esse, p̄sumat id ligare aut soluere, quod non sit sup̄ terrā, velut data opera, nostri t̄pis adulatores foedissimos pueniēs & phibēs, qui inuito & recusanti pontifici: regnū tradere incipiunt inferorū, Hos. S. Hieronymus p̄ suo seruore dixisset Theologos, i. deū loquentes, eū aut̄ puta, qui apud Vergiliū magnū varib⁹ inspirat fur orem, sed n̄ agam⁹ contra eos.

¶ Primo, Si per hanc intelligētiā, clauēs soluunt mortuos, ergo & ligāt, quia vtrinq; additur, Super terrā. d. Q̄ d̄cūq; ligaueris super terram, Ergo & hic oportet eadē industria & acumen nobis distinguī, super terram dupliciter construi. Vno modo vt ad ligantē, Alio modo ad ligandū pertineat, vsic concludāt nobis Pontificē posse ligare sub terra: in purgatorio, modo id curānus (ope videlicet Medicorū) vt id viuus faciat, & dū fuerit super terrā. Nā mortuus non posset ligare, Q̄ si ista prima pars v̄borū Christi, non recipit hāc torturā & violentā elusionem, vt ip̄met quilibet sint sine iudicio, accesserunt, Qua fronte au debunt alteri partem vim facere, cū sit simili schemate, per om̄ia composita: nisi forte ill' s, more suo, oīa licuerit, vniuocare & equiuocare & amphibologizare & paralogizare, sicut libuerit & vbi libuerit. Dicūt ergo q̄ super terram, in prima parte pertinet ad ligandū, Sed in secunda parte pertinet ad soluentē, Q̄ n̄ quidem & maiora monstra in sacris etiā l̄ris inuexerunt, pro sua laudabili consuetudine.

Quare cū om̄s negent, Clauēs posse ligare in purgatorio: necesse ē negare, q̄ possint soluere, cū sint illē duē p̄ces equales, & equaliter a Ch̄o Eccl̄ie suē datē. In hac sn̄ia sunt quādam non pessimi Iuristē, an saniores ceteris, viderint illi.

¶ Secundo, Ex ip̄a antithesi, ista sn̄ia etiā consutatur, quia, Sicut i celis, vtrq; ad soluendū i celis, respicit, ita super terrā, ad soluendū sup̄ terrā respiciat oportet, Et rursus, In celis ad ligandum: Quare & super terrā, ad ligandū referri debet. Vnde Ch̄us velut de industria, non dixit, Ego solū in celis, sed solutū erit in celis, vt si quis primo verbo, scz, Q̄ d̄cūq; solueris super terrā, falsē intelligentē calumniā q̄reret, in sequente retūderet, nec permitteret ad soluendū aptare, quia solutū in celis, cogit certe intelligi: solutū in terra, non soluentē, Et ligatum in celis, cogit intelligi, non ligantē, sed ligandū in terra, aut salte vtrūq;.

¶ Tercio, Si Clauis tenditur in purgatoriū, quid frustra laborant: Cur non tollunt verbū suffragij: cur non persuadent

Pontifici, ut dicat per modum potestatis & auctoritate, potius quam suffragio solvere & ligare: Quippe, Quodcumque soluerit (tantum caueat ne sit mortuus) solutum erit. Quid nos obtundit vocabulo suffragii, quod nemo intelligit praetermodum, sed omnes intercessionem.

Quin amplius faciemus, & rogemus Papam, ut purgatorium omnino tollat de rerum natura, Si enim Claves Ecclesiae, etiam quae ad solvendum distaxat, illuc sese extendunt, erit in manu eius totum purgatorium, Quod probo sic, Det omnibus in illo existentibus remissionem plenariam. Secundo omnibus morituris Christianis eandem similiter det remissionem, Tunc certum erit, ut nullus in eo maneat, nullus in ipsum veniat, omnes autem euolent & cesset purgatorium. Debet autem id facere, & subest iustissima causa, scilicet Charitas: quae per omnia, super omnia, in omnibus querenda, Nec cauendum est quod iusticia diuina offendatur a charitate, ad quam potius ipsa nos urget. Quod cum factum fuerit, deponamus totum officium defunctorum, satis hodie molestum & neglectum tamen, Mutemusque id in officia festiua.

¶ Quarto & ultimo. Si purgatorii poena, est castigatoria & afflictiua, ut supra. v. conclusio certum est, eam non posse solui praeter clauum, At non esse aliam, satis patet ex sufficienti diuisione patere. Patet itaque prima pars huius Conclusionis: ac per hoc tota satis probabiliter firmata, quod suffragium, non iurisdictionis iure purgatorium.

¶ Secundum, scilicet Modus ille suffragii, & si non fuit a me positum, ut ingreretur, nec requirit ad positiones meas scire, quae aut quis sit, tamen volens exponam me in eo, quod iuste poteram omittere, ne videar angulum querere, Salua semper mea praestatione, quod non meum, sed Pontificis, imo Ecclesiastici forte Concilii sit statuere, quis sit ille modus, Meum est inquirere & disputare, ac rationibus adductis, quid intelligam, aut nondum intelligam, indicare.

Ergo duplici via impeditur suffragium animabus. Primo re ipsa & officio praesente, sicuti fit, cum sacerdos cum populo orat, se iunat, sacrificat, aliaque facit nominata opera, pro nominatis animabus, De quo suffragio nullum dubium est, quin vehementer prosit, & redimet animas, secundum quod deo visum fuerit, & ille meruerint secundum B. Aug. De isto superius dixi Conclusio praecedens: quod talem praetermodum habet Episcopus specialiter, qualiter Papa generaliter. Sed non iurisdictionis, sed suffragii faciendi in purgatorio, De isto modo hic non queritur, ut notum est.

Secundo impeditur sine officio vel opere, sed mera Iurisdictione per litteras vel voces pronuntiatas, Et id quod ex duobus Thezauris.

Primus est Triumphantis Ecclesiae, qui est meritum Christi & sanctorum eius, superabundantius quam debuerat merentium. Et hunc esse relictum in Ecclesia, ut hic remuneretur & compensetur, dicitur illi.

Alter est militantis Ecclesiae, ut sunt merita: bona opera, viuendum Christianorum, quae habeat summus Pontifex in manu sua: applicare ea, vel per satisfactionem penitentium, vel suffragio deum, vel per laudem & gloriam dei. Sic enim & ego aliquando & docui & scripsi, Papam tripliciter habere militantis Ecclesiae merita in parte. Primo, ut ea offerat deo pro satisfactione aliorum. Secundo, per suffragio animabus. Tercio, in laudem dei. Et hanc facultatem spirituales, si vera est, in suis diocesis habent Episcopi, firmiter credo. Aut si erro reuocet me, qui potest. Alioquin quomodo stabunt sine errore, fraternitates illae in quibus sibi communicant sua studia & opera, tam maiores quam minores prelati? Item Monasteria & ordines, & hospitalia & parochiae. Id enim non potest verum intelligi, nisi quod tali modo unius opus pro altero satisfacit, suffragatur & glorificat deum.

Dico itaque.

Quod ego prorsus non intelligo, quomodo sint ista merita militantis Ecclesiae in manu Papae, tamen interim sic pie credam, donec suus Gordus hunc nodum dissoluat. Causa autem quare non intelligam, est haec.

Prima, si per viuentibus viuendum offert opera: iam non vis deo, quomodo sit remissio gratuita: & non potius vera & iusta satisfactio & persolutio usque ad nouissimum quadrantem. Licet enim ille non operetur cui sit remissio. Alij tamen operantur & satisfaciunt. Tunc enim id fiet quod omnes constanter negant, scilicet quod concedens oneret se ad satisfactionem, vere enim Papaticum non remitteret, sed satisfaceret, scilicet per sibi subiectos.

Secunda, quod sic Claves Ecclesiae nihil prorsus facerent, nisi quod iam de facto sit in Ecclesia, etiam sine clauibus. Nam ex lege charitatis, quilibet per quolibet tenetur orare. Et Apostolus ait. Alter alteri onera portate, & sic adimplebitis legem Christi.

Tercia, quod nomen indulgentiae, huic sensui repugnat, quia debet illud indulgere, id est remittere, ut non faciat quod debet, non autem imponere alteri, vel imposuit dicere, ut indulgentia prorsus extinguat debitum, non autem per alium soluat. Quare videtur potius, sine isto thesauro: nudum sufficere partem Clauium ad indulgentias, maxime cum remittatur tamen Canonica, non autem Evangelica satisfactio. Aut iterum hic dicendum erit ut supra de remissione

remissioe culpe dictū ē, q̄ sic etiā remittat p̄ hūc thesaurū p̄nas
.i. declaret id fieri q̄ etiā sine eo fit, scz Ecclesiā p̄ eo satisfacere
cui remittit, Quo modo. B. Aug: dicit, neminē suscitari nisi
quē suscitavit vnitas Ecclesie, vt ī videri figuratū dicit, Sed adhuc
durat ratio prima & secūda, q̄ sit tunc potius satisfactio q̄ res
missio, siue declaretur siue concedatur.

¶ Quarta, Theſaurus illę Ecclesie militantis magis operatur
grām spūs, q̄ remissionē p̄nas, & videtur satis viliter tractari,
si p̄ p̄nas remissione applicetur, cum remissio p̄nas sit vis
lissimū donum in Ecclesia, etiā impijs donabit, & sola clavis
p̄tate, vt videtur.

Dico Secundo.

Non intelligo, quō aut quid fiat, q̄n̄ Papa, eundē th̄ zau
rū applicat p̄ suffragio defunctorū. Causa est hęc.

¶ Prima, Quia iterū non plus videtur facere, q̄ q̄ defacto
fit. Nā vniuersa Ecclesia defacto orat, & suffragat p̄ defunctis:
nisi iterū hic putetur id facere declaratiue, Nec video quid illud
obster q̄ d̄ de Missa; q̄ plus p̄dest si per sacerdotē vni applic
etur, q̄ si sine applicatione p̄ omib⁹ celebraret, Fateor id verū a
me credi, Sed Papa vt summus & generalis oīm sacerdos, certe
non p̄t nisi ḡnāliter applicare; imo debet id facere, etiā sine
l̄tis veniari.

¶ Secunda, Cū p̄ indulgentias non remittatur, nisi p̄nas
Canonicę, prorsus non possum intelligere, quid anīabus res
mittatur, cū Canones eas non ligent. Deniq; in morte sunt ab
illis absolūtę, cū omīs sacerdos sit Papa, in hora mortis. Itē q̄
nulla anīa patitur in purgatorio p̄ criminibus & mortalibus
peccatis, sed tm̄ p̄ venialib⁹, vt d̄: xxv. Qualis Canones autē
venialibus imo mortalib⁹ occultis non sunt impositi, sed tm̄
criminibus cognitis, vt sup̄ dictū. Dicat ergo qui p̄t, Quō
indulgentię suffragantur illis. i. remissiones Canonū, nisi non
tm̄ indulgētias largiatur, imo illis velut ī sup̄abundantē car
telā datis (vel vt solent etiā mortui absolui in facie Ecclesie) in
involuat vltra indulgētias: applicationē meritorū Ecclesie, Et
tunc certe indulgētię non sūt suffragiū, Sed cū suffragio tanq̄
altero dono, dantur anīabus. i. declarant dari, vel applicant.

Dico Tercio.

De Thezauro meritorū Christi & sanctorū ad remissionē
p̄nas applicato, dicā infra in sua Con: lviij. Vides ergo q̄
sint omīa obscurissima & dubiosissima, ideo periculosissima
doctri. Id vnū dico & video, q̄ Papa in Cle: de pe: & re: c:

Abusio[n]ib[us] dam[n]are videtur hanc s[er]uam, de redimēdis ani-
mabus per indulgētiās dum dicit, Animas de purgatorio, vt
asserūt, mēd[er]u[m] extrahunt. Vbi gl[os]a, super verbo, mēdaci-
er, quia inquit, sunt iudicio dei reuerate, Et allegat ad hoc dif-
xxv, c. Qualis, Et certe mihi videt[ur] recte sentire, Nā si p[er] suffra-
giū redimantur, non vtiq[ue] sequitur eas statim euolare, non est
idē suffragari, & redimere seu liberare. Itaq[ue] ego hucusq[ue] sapio,
q[uo]d video, indulgētiās, & suffragiū merito[rum] Eccl[esi]e, esse duas res
diuersissimas, alterā sine altera, & cum altera, dari potētem, In-
dulgētijs sufficit sola potestas clauū, sine addito illo thezauro:
qui t[ame]n p[ro] addi, vel solus dari, Sol[us] datus facit p[ar]ticipē bono[rum],
vt supra satis est dictū. Hęc si essent certa & vera, sequerēt, q[uo]d i[n]
dulgētijs, in q[ui]bus tales, profus nihil p[ro]desse animabus, nisi q[uo]d
corā Eccl[esi]a absoluerētur (i. denūciaret eas esse absolutas) Aut
si p[ro]desse, non id fieret virtute ip[s]ar[um], sed alia adiūta illis do-
natiōe, sc[ilicet] merito[rum] Eccl[esi]e. Quę donatio, iterū distinguēda
est a g[ra]uali applicatione, qua Eccl[esi]a de facto per illa suffragatur
animabus, sine Papę applicatione, & videndū quid ipsa valeat,
sed etiā alijs relinquēd[us] ē inq[ui]rendi labor, quib[us] ē nondū
fessum studiū in tantis dubijs.

Nūc obijciunt.

Primo, Celebre habet, q[uo]d quidā Mgr Parrisijs tenuit in dis-
putatione sua, Sūm[us] Pontifex h[ab]ere p[ro]tatem in purgatorium, &
Pontifex eo cognito & mortuo, dedit eā assertā remissionem,
velut commendās. Respondeo.

Me nihil mouet, quid placeat v[el] duplicat summo Pontifici,
Homo ē sicut & ceteri, multi fuerūt summi pontifices, quib[us]
non solū errores & vicia, sed etiā portenta placuerūt. Ego aus-
dio Papā vt papā, i. vt in Canonibus loquit[ur], & scđm Cano-
nes loquit[ur], aut cū Concilio determinat. Non aut[em], q[uo]d scđm suū
caput loquit[ur], ne forte cogar cū quibusdā, maie Christi cog-
noscentibus, dicere, Q[uo]d Iulij Secūdi, horrendę cedes i Christianū
populū, fuerint q[ui]dā b[en]eficia p[ro] pastoris, in oues Chri collata.

Secūdo, B. Bona: li: iij. dif: xx. Non esset st[atu]dū impo-
tune, si quis asseruerit Papā h[ab]ere p[ro]tatem in purgatoriū. R[ati]o
primū, Auctoritas. S. Bona: in hac non sufficit. Scđo, q[uo]d
Papa id asseruerit, non erit resistendū. Tercio, Bona: recte di-
cit, Quia addit seip[s]m exponēs d[omi]ni modo id constet p[er] aucto-
ritatē manifestā, aut di[sc]tamen ratio[n]abile. Sed illa nondū cō-
stat manifesta auctoritas. Hic vero obijciunt.

Primo, Sixtus quartus determinasse d[icitur], q[uo]d per suffragiū ille
modus nihil minuit plenitudinē indulgentiar[um].

Respondeo.

Primū, Si quis p̄nax esse velle, diceret, Proba q̄ d̄icis op̄tine pater, Maxime cū solius Papę non sit nouos fidei statere articulos, Sed sc̄dm̄ n̄atos, iudicare & descindere q̄stiones f̄idei, Hic aut̄ erit articulus nouus, ideo ad v̄se conciliū p̄tinebit eius determinatio, multo magis q̄ Conceptio, B. Virginis, Presertim cū hic nullū, illic multū & magnū, sit aniaz periculum, Alioquin, Cū Papa sit vnus homo, qui errare p̄t i fide & moribus, periculo assidue laboraret toti⁹ Eccl̄ie fides, si quicquid sibi visum fuerit, necesse sit verū credi.

Secūdo, etiā si Papa cū magna parte Eccl̄ie, sic vel sic sentiret, nec etiā erraret, adhuc non ē p̄c̄m̄ aut h̄eresis, contrarium sentire, Presertim i re non n̄cessaria ad salutē donec fuerit p̄ Conciliū v̄se, alterū reprobātū, alterū approbatū, Quod, ne multis agā, illo vnico p̄bat, q̄ Eccl̄ia Romana etiā cū Concilio v̄si Basiliē, ac tota ferme Eccl̄ia sentit. B. Virginem sine peccato conceptā, Et t̄n̄, quia altera pars non ē reprobata, non sunt h̄eretici qui contrariū sapiūt.

Tercio, Ego dico, mihi nondū visam, illā Sixti determinationē, Sed h̄ec mihi visa ē, q̄ indulgētię danē defunctis p̄ modo d̄i suffragij, Ex q̄ nondū sequit̄, q̄ ideo aniq̄ euolēt, q̄bus ille modus datur.

Quarto, Non possum esse alieni v̄bi, multo min⁹ Sūmi Pontificis, interpres, Quare do nec seipm̄ interpretet̄, interima opinemur, hōnoris gr̄a, defendēdo dictū tale icognitū, Dupl̄citer p̄t idipm̄ intelligi. Primo. Mod⁹ suffragij non minuit plenitudinē indulgētię, i. licet indulgētię denē ibi, non p̄ modū indulgētię, sed per modū suffragij, t̄n̄ tali suffragio & intercessione nihilominus fit, vt euolent oino, quib⁹ fuerit impensus. Ac sic non soluēdo, sed intercedēdo euolant, Hāc nō teneo, sed illi ita putāt dictū.

Secūdo, Modus suffragij non minuit plenitudinē indulgētię, i. applicatio indulgētiarū per modū suffragij, permittit eas esse, quod sunt, Sed indulgētiās plenas, nec tollit id q̄ natura sua sunt, Solutū, q̄ non agit, vt indulgētię, sed vt suffragiū, Et hanc admitto & addo, q̄ si non minuit aliquid, multo magis nihil auget indulgētiās illa applicatio suffragatoria, Ex ijs seq̄t̄, q̄ non euolent aniq̄ per illū modū, Et id sonāt etiā v̄ba, Quā non dicit̄, Modus ille suffragij plene redimit anias, Sed, non minuit plenitudinem indulgētię, scz q̄ indulgētię licet plene, tamē, tantū faciunt q̄tū facere p̄t suffragiū, nec amplius.

Iterū obijciunt.

¶ Forma absolutionis Apostolicę dicit, Remittendo tibi poenas purgatorij, in quibus Claves sanctę mris Ecclesie se extendunt, Et hanc formā seruant poenitentiarij Papę, etiam vrbę.

Respondeo.

¶ Primo, Ista sunt extra ppositū, quia ē forma absoluēdi viuorū & morientū, non autē forma applicandi indulgentias iā defunctis.

¶ Secūdo, Tū querēde veritatis causa, dico, qđ cū sint dubia & obscure posita ista verba, non p̄t errari in fide, si quis contra senserit, qđ putant intelligēda, Cur em̄ trepidat illa forma? cur velut dubitās dicit, In quibus claves se extendunt? Suspecta est mihi ista tremenda cauda, Non teneor firmiter credere, qđ ipse non au det consistere, p̄nūciare, Cur hic solū & nusq̄ alibi adiungit, in quibus claves se extendunt? An non m̄lū videm⁹ qđ vigilat Christus in Ecclesia sua, vt eā errare volentes, non permittat errare? Si tū nosip̄os, neglecto ei⁹ monitorio, nō p̄cipitarem⁹ in errorem.

¶ Tercio dico sicut prius, Et si Papa cum suis poenitentiaris hic non erraret, non ideo sunt heretici, qui negent eius sensum, aut non credāt, donec fuerit Concilij v̄is iudicio v̄tra partiū definita vel reprobata. Sic em̄, licet etiā indulgentijs ornarint festū Conceptionis in quā rem certā fidei, non tū dānant, aut ligant eos, qui solutionē talij indulgentiarū non querunt. Ita quicūq; donec sit indulgentiarū, formā illā non ē necesse credere esse veram, donec statuatur Ecclesia, Et iterū vides, qđ ta sit necessitas legitimi & v̄is Concilij, Sed timeo n̄m seculū non sit dignum donari nobis tale, sed potius vt operationib⁹ erroris illudamur, sicut meruimus.

¶ CON: XXVII.

Hominē predicant/qui statim/ vt iactus nūmus i cistam tinnierit/euolare dicunt animā.

¶ Hominē pdicant, i. vanitatē & mendacia scđm illud, Ois homo mendax. Et iterū, Vanitas, omnis hom o viuens, Atq; ista positio, scđm meā sniam, nō eget p̄batione, Probatur tū per sequēte Cond: Quia arbitrio dei, & merito animę valet suffragiū Ecclesie. Ideo etiā si illo esset vera snia, qđ p̄ modū suffragij p̄sunt, Non sequit qđ statim euolent.

¶ Primo, Non suffragiū, sed exauditiō suffragij, eiusq; susceptio liberat, Cū non orante Ecclesia, sed operāte deo liberet.